

Hvis forskningsresultatene fikk bestemme

Lene Frost Andersen, UiO - Hvordan kan kostholdet vårt bidra til å skape fremtidens matsystem?

Marianne Hope Abel, FHI - Hva er nytten av en skår for ernæringsmessig kvalitet?

Hanne Fjerdingby Olsen, NMBU - Fra rammeverk til praksis

Sissel Torre, NMBU - Store muligheter for økt produksjon av grønnsaker i Norge

Hanna Svensson, RISE - Making the vegetable market more competitive, attractive and profitable

Marianne Morseth, OsloMet - Mot bærekraftige dagligvareomgivelser – hvordan engasjere forbrukere?

Frode Alfnes, NMBU/SIFO - Klimamerking: Legg til rette – men forvent ikke mirakler

Bob van Oort, CICERO - Anbefalinger for matpolitikken

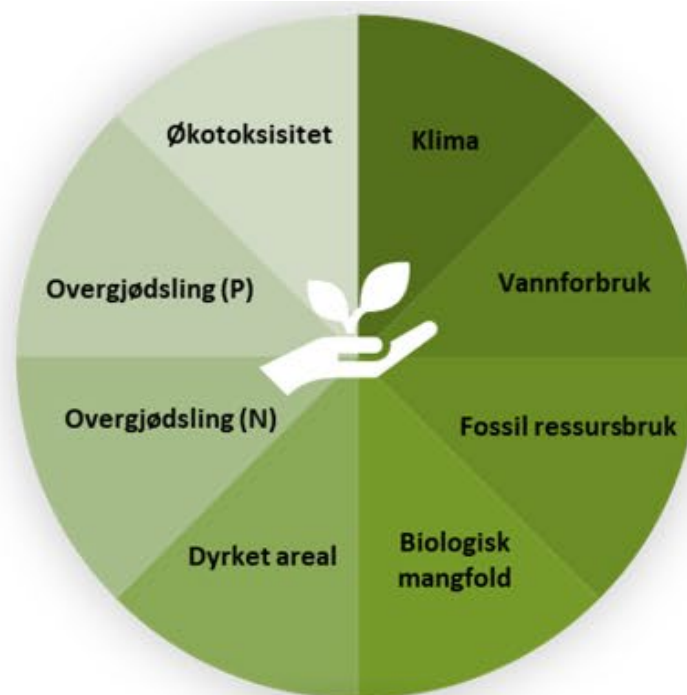
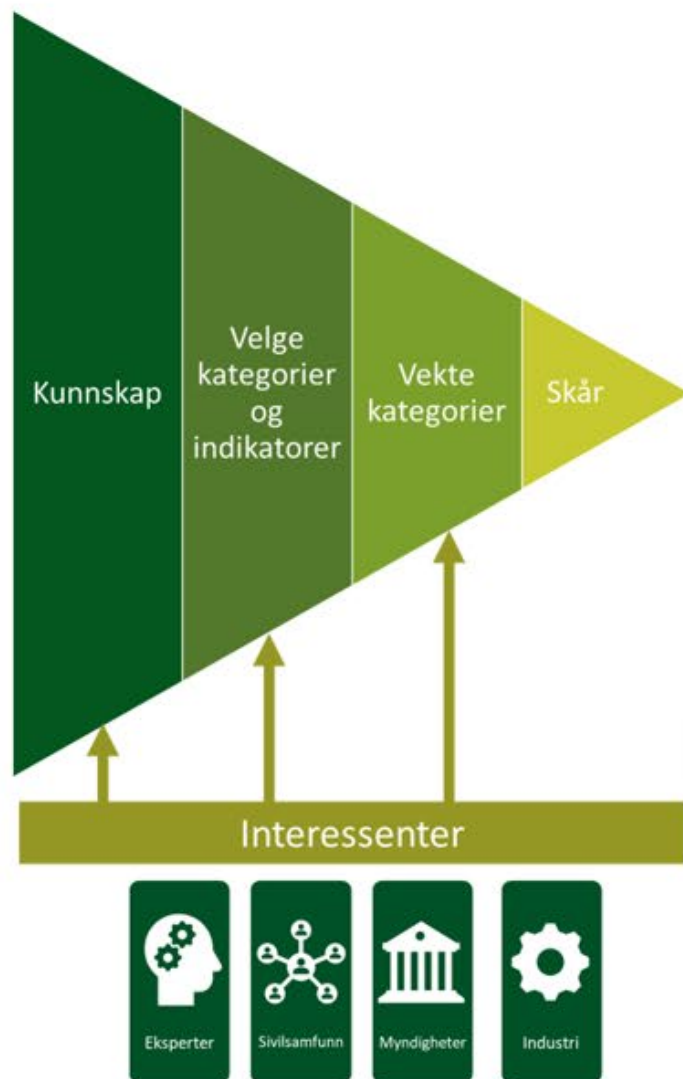

Hvordan kan kostholdet vårt bidra til å skape fremtidens matsystem?

- Data for å estimere klima- og miljøavtrykk til kostholdet er en grunnpilar
- Stort potensiale ved å endre kostholdet i retning kostrådene
- Mengden planteprotein i kosten kan økes betraktelig uten frykt for proteinkvalitet
- Offentlig innkjøp kan brukes som et virkemiddel til å forme fremtidens matsystem

Fra rammeverk til praksis

- ★ Robust rammeverk
- ★ Dekker det viktigste
- ★ Må utvikle infrastruktur
- ★ ...og felles spilleregler
- ★ Vilje til endring

Hva er nytten av en skår for ernæringsmessig kvalitet?

Arla Foods

Product Portfolio Healthiness Monitor

3,2

Sales-weighted mean HSR

70% - 75%

Global sales covered

Category Analysis →

2024

2 323 Products Analysed

● % eligible to be marketed to children ● % non eligible to market to children

% sales derived from products suitable to market to children based on **WHO-Euro model** ⓘ

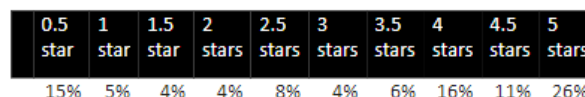
2 323 Products Analysed

● % non-HFSS products ● % HFSS products

% sales-weighted Non-HFSS products based on **UK NPM** ⓘ

2 323 Products Analysed

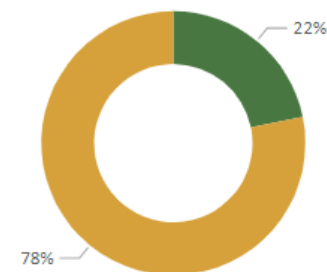

● % sales-weighted healthier products ● % sales-weighted less healthy products

% sales-weighted healthier products based on **Health Star Rating** ⓘ

Details →

2 323 Products Analysed

● Sales-weighted % Nutri-Score A+B ● Sales-weighted % Nutri-Score C+D+E

% sales-weighted healthier products based on **Nutri-Score** ⓘ

Store muligheter for økt produksjon av grønnsaker i Norge

Grønnsaker er en del av løsningen for å øke produksjonen av plantebasert mat i

Norge: Våre forsøk viser et stort potensial for å dyrke mer grønnsaker over hele landet. Belgvekster har særskilte fordeler: de kan dyrkes på åkerjord, har biologisk nitrogenfiksering og høy næringsverdi.

Riktig sortsvalg og dyrkingsteknikk: Kunnskap om klimaresponser og produksjonssystemer er avgjørende for å lykkes i et uforutsigbart klima men klimaendringer kan bedre dyrkingsforholdene i Norge.

Store tverrfaglige forskningsprosjekter og forpliktende samarbeid/partnerskap: Det kreves en bred satsing på forskning, utdanning og innovasjon for å realisere potensialet. Samtidig må det etableres arenaer og forpliktende samarbeid/partnerskap.

Strategisk nasjonal satsing: En målrettet satsing på grønnsaksproduksjon vil styrke Norges matberedskap, øke selvforsyningen og sikre et mer bærekraftig landbruk.

IDEAS FOR ACTION

Increasing plant-based production in the Norwegian value chain

Virkemidler for omstilling av matsystemet (VOM)

FARMERS

- Prioritize cultivars and practices suited to processing specs; explore greenhouse/season extension where viable.
- Use contracts with grade-flex bands (A/B quality) and pre-agreed routing of seconds to ingredients; participate in cluster investments or mobile pre-processing solutions.

PRE-PROCESSING

- Invest in lines that can switch between cut/frozen/purée/dried formats to serve diverse manufacturers year-round.

PRODUCERS

- Dual sourcing with local anchor. Structure supply so a domestic ingredient share is guaranteed, with imported backup to manage risk; transparently communicate the origin story

IDEAS FOR ACTION

Increasing plant-based production in the Norwegian value chain

Virkemidler for omstilling av matsystemet (VOM)

RETAILERS

- Make vegetables the default. Improve placement, menu prominence, and origin labelling (e.g., “Nyt Norge”) for processed vegetable products
- Collaborate on pack sizes, MMD dating, and cold-chain discipline; share sell-through data with suppliers to refine forecasting.
- Provide simple in-store preparation cues/on-pack to overcome legumes/vegetables components skill gaps.

POLICY

- Expand contracts/insurance and seasonal bridging tools for climate-suitable vegetables and legumes (peas, faba beans, roots, brassicas).
- Review customs duty and subsidy schemes so plant-rich, health-promoting products don't face structural disadvantages versus animal-based or imported ingredients.

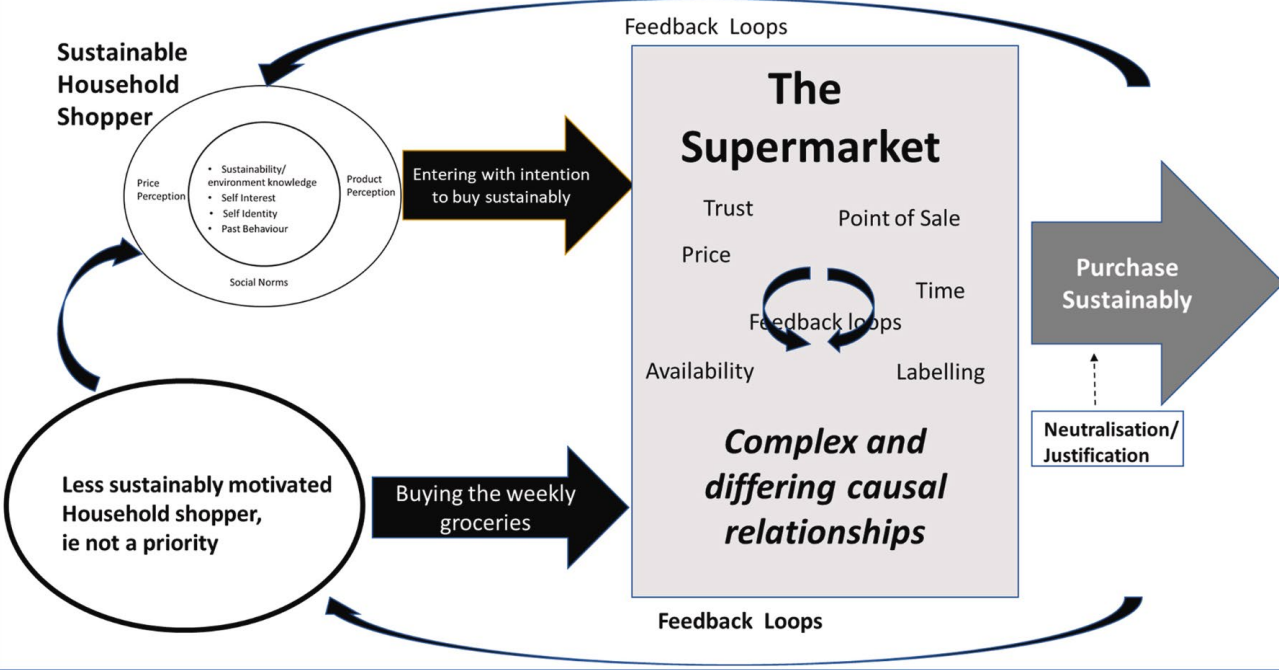
Matbutikken - hvordan engasjere forbrukere ?

Is this the supermarket of the future? Coop's digital transformation

Source: IStockPhoto.com

Munro et al. (2023) The sustainable attitude-behavior gap dynamic when shopping at the supermarket: A systematic literature review and framework for future research. *Journal of Cleaner Production*

Legg til rette for klimavalg
– men forvent ikke mirakler

Key take-aways for matpolitikken

- **Omstilling** kan bidra til mange forpliktelser og målsetninger
- **Helhetlig, koordinert og langsiktig** matpolitikk gir **tydelig signal** til forbrukere, produsenter og investeringer
- Mange av **virkemidlene finnes**, men om/i **hvilken grad** disse virker avhenger av koordinering av politikk
 - Vi kan produsere mye mer plantemat: **Satsing på småbønder, planter og lønnsomhet, klimatilpasning**
 - Infrastruktur- og mottaksutfordringer: **Åpne for små menger, nærmere forbrukere**
 - Forbrukere må insentiveres tydeligere og sterkere: **Normendring og prislapp**

VOM resultater og briefs:

